

Byla C-907/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. gruodžio 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Bundesfinanzhof (Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. rugsėjo 5 d.

Ieškovė ir kasatorė:

Q-GmbH

Atsakovė ir kita kasacinio proceso šalis:

Finanzamt Z

BUNDESFINANZHOF (Federalinis finansų teismas)

NUTARTIS

Byloje

Q-GmbH,

ieškovė ir kasatorė,

<...>

prieš

Finanzamt Z (Z mokesčių inspekcija),

atsakovę ir kitą kasacinio proceso šalį,

<...> dėl 2011 m. apyvartos mokesčio

V-oji kolegija

2019 m. rugsėjo 5 d. nutarė:

Rezoliucinė dalis

I. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

Ar apmokestinamojo asmens vykdoma draudimo bendrovės tarpininko veikla, kai draudimo bendrovei papildomai pateikiamas ir draudimo produktas, dėl kurio tarpininkaujama, laikoma draudimo ir perdraudimo sandoriams priskiriama paslauga, kurią teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai ir kuri yra neapmokestinama pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (**orig. p. 2**) 135 straipsnio 1 dalies a punktą?

II. Sustabdyti bylos nagrinėjimą iki tol, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims prejudicinį sprendimą.

Motyvai

I.

- 1 Ieškovė ir kasatorė (toliau – ieškovė) *Q-GmbH* yra visų *Q-GmbH & Co KG* teisių perėmėja, o pastaroji atitinkamai buvo visų *Q-GmbH* teisių perėmėja.
- 2 2009 m. *Q-GmbH* <...> pagal *Abgabenordnung* (Mokesčių kodeksas) 89 straipsnio 2 dalį paprašė suteikti privalomąją informaciją dėl ypatingos rizikos, kurią lemia trečiųjų asmenų nusikalstama veika (pavyzdžiui, pagrobimas ar piratavimas), draudimo tarpininkavimo sandorių neapmokestinimo PVM pagal *Umsatzsteuergesetz* (Apyvartos mokesčio įstatymas, toliau – *UStG*) 4 straipsnio 11 punktą ir pateikė sutarties projektą. Pagal sutarties projektą buvo numatyta:
  - vykdyti draudimo tarpininkavimo veiklą,
  - išduoti licenciją teikti draudimo produktą ir
  - teikti kitas paslaugas vykdant draudimo sutartis (sutarties vykdymo paslaugas, įskaitant žalos reguliavimą).
- 3 Iš šių sandorių atsakovė ir kita kasacinio proceso šalis (*Finanzamt*, toliau – FA) savo 2010 m. sausio 18 d. privalomojoje informacijoje:
  - pripažino neapmokestinamu tik draudimo tarpininkavimą, o
  - licencijos teikti draudimo produktą išdavimą ir
  - kitas paslaugas vykdant draudimo sutartis, pavyzdžiui, rizikos vertinimą taikant kainodaros priemones, sutarties administravimą, įmokų surinkimą, žalos reguliavimą ir bendrojo pobūdžio pagalbą (sutarties vykdymo paslaugas, įskaitant žalos reguliavimą),

nurodė esant apmokestinamomis. FA nurodė, kad tai yra ne vienas teikimas, o atskiros savarankiško pobūdžio paslaugos. (**orig. p. 3**)

- 4 Nagrinėjama 2011 metais *Q-GmbH* visų pirma sukūrė draudimo produktą, skirtą laivams ir jų įguloms vykstant tranzitu per Adeno įlanką drausti nuo piratavimo, ir juo prekiaavo, veikdama kaip savarankiškai dirbanti draudiko atstovė (vok. k. Assekurateur).
  - Pagal savarankiškai dirbančio draudiko atstovavimo sutarties, sudarytos su *F-Versicherungs-AG* (toliau – F), 1 straipsnio 1 dalį *Q-GmbH* tarpininkavo draudikui sudarant draudimo sutartis tarp draudiko ir draudėjo. Šių draudimo sutarčių objektas pagal sutarties 1 straipsnį buvo ypatingos rizikos („Special Risks“) draudimas.
  - Pagal sutarties 1 straipsnio 2 dalį *Q-GmbH* pateikdavo draudikui parengtus naudotis priede nurodytos formuluotės draudimo produktus, skirtus polisui draudiko vardu išduoti. Draudimo produktai buvo pateikiami suteikiant neišimtinę teisę naudoti („licenciją“).
  - Pagal sutarties 1 straipsnio 3 dalį *Q-GmbH* privalėjo teikti sutarties vykdymo paslaugas, įskaitant žalos reguliavimą, pavyzdžiui, pritaikyti naudoti draudimo produktą, įvertinti riziką naudojantis kainodaros priemonėmis, administruoti sutartį, sukurti pagalbos liniją krizės atveju, organizuoti žalos valdymą, pardavimo mokymus ir krizių valdymą.
- 5 Pagal sutarties 2 straipsnio 1 dalį draudikas nuolatinės veiklos užduočių išlaidoms padengti 24 mėnesių laikotarpiu nuo 2010 m. sausio 1 d. kas mėnesį turėjo mokėti 30 000 EUR dydžio išankstinį komisinį mokestį. Be to, reikėjo mokėti 22,5 % įnašo grynąja verte dydžio komisinį mokestį už kiekvieną draudiko sudarytą ypatingos rizikos draudimo sutartį. Komisinis mokestis turėjo būti mokamas nepriklausomai nuo to, ar draudimo sutartį sudarė savarankiškai dirbantis draudiko atstovas, draudikas ar trečioji šalis. Pagal sutarties 2 straipsnio 5 dalį teisė į komisinį mokestį turėjo būti įskaitoma į draudiko išankstinį mokėjimą, jo neviršijant. Sutarčiai pasibaigus turėjo būti gražinama, jei buvo susidariusi, trūkstama suma; buvo nustatyta pareigos gražinti riba: 240 000 EUR. Pagal sutarties priedą draudikas einamosioms veiklos išlaidoms padengti nuo 2011 m. birželio mėn. iki 2012 m. gruodžio mėn. turėjo mokėti kas mėnesį 7 500 EUR dydžio išankstinį komisinį mokestį.
- 6 2012 m. rugpjūčio 27 d. *Q-GmbH* pateikė PVM deklaraciją už 2011 m.; joje buvo nurodyta, kad pagal *UStG* 4 straipsnio 11 punktą visi jos sandoriai neapmokestinami. Lydraštyje (**orig. p. 4**) ji nurodė 2010 m. sausio 18 d. pateiktą privalomąją informaciją, kurioje buvo nurodyta kitaip.
- 7 Po mokesčių audito FA, remdamasi 2010 m. sausio 18 d. privalomąja informacija, nusprendė, kad tai nėra vienas teikimas, o pagal *UStG* 4 straipsnio 11 punktą neapmokestinama tik tiesioginė draudimo tarpininkavimo veikla. Licencijos išdavimui taikomas sumažintas mokesčio tarifas pagal *UStG* 12 straipsnio 2 dalies

7 punkto c papunktį, o kitoms sutarties vykdymo paslaugoms, įskaitant žalos reguliavimą, turi būti taikomas standartinis tarifas. FA priskyrė neapmokestinamam draudimo tarpininkavimui 67 % bendro atlygio, licencijos išdavimui, kuriam taikomas sumažintas mokesčio tarifas – 25 % bendro atlygio, o administravimo paslaugoms, kurioms taikomas standartinis tarifas – 8 % bendro atlygio. Toks paskirstymas buvo grindžiamas vertinimu pagal darbuotojų darbo laiko apskaitą. Buvo atsižvelgta į sumokėtą pirkimo PVM. Prieštaravimas dėl 2013 m. lapkričio 4 d. pranešimo apie mokėtiną PVM ir vėlesnis ieškiny *Finanzgericht* (Finansų teismas, toliau – FG) buvo atmesti.

- 8 Pagal FG sprendimą <...> 2013 m. lapkričio 4 d. pranešime apie mokėtiną mokestį nustatyta mokestinė prievolė atitinka *UStG* 4 straipsnio 11 punktą, kuris turi būti aiškinamas pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) 135 straipsnio 1 dalies a punktą ir atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – Teisingumo Teismas) ir *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas) jurisprudenciją. FG nuomone, reikšminga ieškovės teiktų paslaugų dalis nepriskirtina esminei draudimo agento ar draudimo brokerio veiklai ir, kitaip, nei mano FA, yra vieno teikimo elementai. Šis teikimas – taip pat priešingai, nei nurodė FA – yra visiškai apmokestinamas. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas naujų draudimo produktų sukūrimui siekiant sudaryti galimybę platinti draudimą – taigi, tai buvo esminis, visą teikimą apibūdinantis elementas. Atsižvelgiant į teisės aktų reikalavimus sukurtos sąlygos draudimo produktams. Iš esmės tai atitinka draudiko veiklą, tiesa, neapima draudimo apsaugos suteikimo, todėl netenkinamos neapmokestinimo pagal *UStG* 4 straipsnio 10 punktą sąlygos. Teisė į atlygį buvo numatyta nepriklausomai nuo aplinkybės, kas tarpininkavo sudarant sutartį. Tačiau atlygis už draudimo tarpininko veiklą nėra mokamas už sutartis, kurias draudikas sudarė be tarpininko ar tarpininkaujant tretiesiems asmenims. Iš atlygio pobūdžio matyti, jog draudikui buvo svarbu įgyti galimybę naudotis draudimo produktu (**orig. p. 5**), kad galėtų šiuo produktu prekiauti, ir nesvarbu, kas juo prekiautų. Tokią išvadą taip pat patvirtina neišimtinės teisės naudotis („licencijos“) suteikimas. Be to, nustatant pareigą grąžinti iki 240 000 EUR, susitarta dėl mažiausios kainos – 480 000 EUR – už ypatingos rizikos draudimo produktų sukūrimą ir galimybės naudotis jais suteikimą. Tokia didelė mažiausia kaina nustatyta ne tik už leidimą tarpininkui vykdyti draudimo tarpininkavimo veiklą. Taigi, galima daryti prielaidą, kad mokestinė prievolė yra didesnė, nei mano FA. Vis dėlto nagrinėjant apeliacinį skundą turi būti laikomasi draudimo keisti į blogąją pusę (*reformatio in peius* draudimas).
- 9 Įteikus FG sprendimą, FA 2017 m. lapkričio 17 d. priėmė mažiau palankų pranešimą dėl patikslinto PVM; jame visus nagrinėjamų metų sandorius pripažino visa apimtimi apmokestinamais.
- 10 Kasaciniame skunde ieškovė skundžia FG sprendimą.

II.

11 Kolegija teikia Teisingumo Teismui rezoliucinėje dalyje nurodytą klausimą dėl išaiškinimo ir sustabdo bylos nagrinėjimą iki tol, kol Teisingumo Teismas priims sprendimą.

12 **1. Teisinis pagrindas**

13 **a) Sąjungos teisės aktai**

Pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą valstybės narės neapmokestina PVM draudimo ir perdraudimo sandorių, įskaitant su jais susijusių paslaugų, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai.

14 **b) Nacionalinės teisės aktai**

Pagal *Umsatzsteuergesetz* (Apyvartos mokesčio įstatymas, toliau – *UStG*) 4 straipsnio 11 punktą neapmokestinami sandoriai, susiję su statybos kredito unijų agentų, draudimo brokerių ir draudimo agentų veikla.

15 Be to, *UStG* 4 straipsnio 10 punkte įtvirtinta atskira draudimo sandorių neapmokestinimo nuostata, kuri šiuo atveju netaikytina.

16 **2. Pirminės pastabos dėl prejudicinio klausimo**

17 **a) Vieno paslaugų teikimo apmokestinimas**

Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją „vienas teikimas <...>, kurį sudaro du atskiri elementai (**orig. p. 6**) – vienas pagrindinis, o kitas papildomas, kurie, jei būtų teikiami atskirai, būtų apmokestinami skirtingais pridėtinės vertės mokesčio tarifais, turi būti apmokestinamas vienu pridėtinės vertės mokesčio tarifu, taikomu šiam vienam teikimui, nustatomu remiantis pagrindiniu elementu, net jei gali būti nustatyta kiekvieno elemento kaina, sudaranti bendros galutinio pirkėjo sumokėtos kainos, kad jis galėtų pasinaudoti šiuo paslaugų teikimu, dalį“ (2018 m. sausio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Stadion Amsterdam*, C-463/16, EU:C:2018:22, atsakymas į prejudicinį klausimą).

18 Atsižvelgdama į tai, kolegija pažymi du dalykus:

Pirma, vienas teikimas apmokestinamas vienu mokesčio tarifu, o ne skirtingais mokesčio tarifais pagal šį teikimą sudarančius elementus. Antra, vieno teikimo apmokestinimas, kuris atitinkamai turi būti vienodas, nustatomas pagal pagrindinį jo sudėties elementą.

19 **b) Vertinimas nagrinėjamu atveju**

aa) Šiuo atveju nagrinėjamas paslaugos teikimas, susidedantis iš kelių elementų. Šie elementai yra:

– draudimo tarpininkavimas,

- licencijos teikti draudimo produktą išdavimas ir
  - sutarties vykdymo paslaugos, įskaitant žalos reguliavimą.
- 20 Kaip teisingai nusprendė FG, ši veikla pagal Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatytus kriterijus yra vienas teikimas, kurio pagrindinį elementą sudaro licencijos teikti draudimo produktą išdavimas, o kiti elementai, t. y. draudimo tarpininkavimas ir sutarties vykdymo paslaugos, įskaitant žalos reguliavimą, yra tik pagalbiniai. Tai matyti vien iš aplinkybės, kad neišdavus licencijos nebūtų buvusi vykdoma ir draudimo tarpininkavimo veikla, o ieškovės teisė į atlygį buvo pripažinta ir tuo atveju, jei sudarant draudimo sutartį pagal išduotą licenciją tarpininkautų ir tretieji asmenys, ir nebuvo atsižvelgta į tai, ar vėliau iš tikrųjų buvo atitinkamai tarpininkauta.
- 21 bb) Tai reikštų, kad visi ieškovės sandoriai yra apmokestinami. Atitinkamai kaip dėl vienam teikimui taikomo mokesčių tarifo (žr. II skirsnio 2 dalies a punktą), taip ir dėl vieno teikimo neapmokestinimo turi būti priimtas bendras sprendimas, atsižvelgus į pagrindinį elementą (kaip ir nustatant mokesčio tarifą) (žr. II skirsnio 2 dalies a punktą). Pagrindinį elementą sudaro licencijos teikti draudimo produktą išdavimas. Pats sandoris pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies (**orig. p. 7**) a punktą nėra neapmokestinamas, nes draudimo produkto teikimas yra draudimo bendrovės administracinės veiklos dalis, kuri pagal šią nuostatą nėra neapmokestinama pavedus vykdyti ją trečiajai šaliai (2005 m. kovo 3 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Arthur Andersen*, C-472/03, EU:C:2005:135, 32 ir paskesni punktai). Be to, tai taikoma ir pagalbinėms sutarties vykdymo paslaugoms, įskaitant žalos reguliavimą.
- 22 Vis dėlto kolegija abejoja, ar toks aiškinimas atsižvelgiant į 2016 m. kovo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Aspiro* (C-40/15, EU:C:2016:172) yra teisingas, todėl prašo atsakyti į toliau paaiškintą prejudicinį klausimą.

23 3. Dėl prejudicinio klausimo

24 a) Teisingumo Teismo sprendimas *Aspiro*

Pagal Teisingumo Teismo sprendimą *Aspiro* (EU:C:2016:172, 37 punktas) tam, kad būtų neapmokestinama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą, reikia, kad, pirma, paslaugos teikėjas turėtų santykius ir su draudiku, ir su apdraustuoju, ir, antra, jo veikla turi apimti esminius draudimo tarpininko veiklos aspektus, kaip antai klientų paiešką ir santykių tarp jų ir draudiko užmezgimą siekiant sudaryti draudimo sutartį. Dėl šios priežasties neapmokestinimas netaikomas, kai ūkio subjektas perima žalos reguliavimą draudimo bendrovės vardu ir naudai (Teisingumo Teismo sprendimas *Aspiro*, EU:C:2016:172, atsakymas į prejudicinį klausimą). Tokiu atveju trūksta privalomos sąsajos su potencialių klientų paieška ir santykių tarp jų ir draudiko užmezgimu siekiant sudaryti draudimo sutartis (Teisingumo Teismo sprendimo *Aspiro*, EU:C:2016:172, 40 punktas).

25 b) Skirtumai, palyginti su Teisingumo Teismo sprendimu byloje *Aspiro*

Nagrinėjamas ginčas skiriasi nuo bylos *Aspiro* tuo, kad apmokestinamojo asmens veikla byloje *Aspiro* apsiribojo žalos reguliavimu, taigi, asmuo vykdė tik apmokestinamąją veiklą. Šioje byloje nagrinėjamu atveju ieškovė, vertinant atskirai – nesant vieno teikimo – vykdė įvairaus pobūdžio veiklą.

- Apmokestinamajai veiklai priskirtini licencijos teikti draudimo produktą išdavimas ir sutarties vykdymo paslaugos, įskaitant žalos reguliavimą.
- Papildomai ieškovė vykdė ir draudimo tarpininko veiklą, kuri, vertinant atskirai, pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą būtų neapmokestinama (**orig. p. 8**).

26 c) Prejudicinio klausimo dalykas

27 Kolegija mano, kad būtinas Teisingumo Teismo išaiškinimas, kokia yra PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkto svarba vieno teikimo neapmokestinimui.

28 aa) Pagal bendruosius principus sprendimas dėl vieno teikimo apmokestinimo turi būti priimamas bendrai, pagal pagrindinį teikimo požymį (žr. II skirsnio 2 dalies a punktą). Atitinkamai vienas teikimas bendrai arba apmokestinamas, arba neapmokestinamas, o kad vienas teikimas būtų neapmokestinamas, reikia, kad pagrindinis teikimo elementas tenkintų neapmokestinimui keliamus reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, reikėtų daryti išvadą, kad visas ieškovės paslaugų teikimas turi būti apmokestinamas, nes pagrindinis jos paslaugų teikimo elementas yra draudimo produkto perleidimas, o ne draudimo tarpininkavimas (žr. II skirsnio 2 dalies b punktą).

29 bb) Vis dėlto kolegija abejoja, ar, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą *Aspiro* (EU:C:2016:172), tai taikoma ir neapmokestinimui pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą. Šį Teisingumo Teismo sprendimą būtų galima aiškinti taip, kad vienas paslaugų teikimas taip pat neapmokestinamas tuo atveju, jei neapmokestinimui keliamus reikalavimus tenkina tik papildoma paslauga.

30 Taigi, kyla klausimas, ar vienas teikimas, kurį sudaro:

- draudimo tarpininkavimas,
- licencijos teikti draudimo produktą išdavimas ir
- sutarties vykdymo paslaugos, įskaitant žalos reguliavimą,

yra bendrai neapmokestinamas, nors, vertinant atskirai, būtų neapmokestinama tik papildoma paslauga (draudimo tarpininkavimas), bet ši papildoma paslauga yra tiesiogiai susijusi su kitomis paslaugomis, kuriomis prisidedama prie draudimo

bendrovės veiklos esminio turinio. Taip išplečiamos draudimo agento statuso ribos, atsižvelgiant į padidėjusią apdraudžiamą riziką.

31 4. Prejudicinio klausimo svarba sprendžiant ginčą

32 Tuo atveju, jei tam, kad pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą vienas teikimas būtų neapmokestinamas, pakanka, kad pagal šią nuostatą būtų neapmokestinta tik viena papildoma paslauga, FG (**orig. p. 9**) sprendimas turi būti naikinamas, o ieškinys – tenkinamas. Priešingu atveju FG teisingai atmetė skundą.

33 Nagrinėjamu atveju, beje, neturi reikšmės, ar privalu atsižvelgti į 2010 m. sausio 18 d. privalomąją informaciją, nes FG neperžengė šios informacijos ribų.

34 5. Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą teisinio pagrindo

35 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu.

36 6. Bylos nagrinėjimo sustabdymas

37 <...>